

TÍÐINDI

Greinað mjólkarframleiðsla greiðar ávísingar

Grannskoðarafyrirøkan Januar hevur greinað mjólkarframleiðsluna hjá 10 bøndum í tíðarskeiðinum 2009-2012 og 2009/2010-2012/2013, og tað gevur nakrar áhugaverdar staðfestingar

Leo Poulsen

Av áhugaverdu staðfestingunum kann fyrst nevast ein nógv øktur innflutningur av stráfóðri, ið leggur óneyðugar útreiðslur á bøndurnar.

Annars er vert at leggja merki til, hvussu lítið prísurin á mjólk er hækkaður síðani MBM kom í 1981.

Rakstrarroknskapirnir fyri 10 mjólkarbøndur, sum allir hava lagt raksturinn í eitt smápartafelag eru við í greiningini. Feløgini hjá mjólkarbøndum nýta antin álmanakkaárið sum roknskaparár ella nýta tey tíðarskeiðið 1/7 – 30/6. Í greiningini eru 5, ið nýta álmanakkaárið og 5, ið nýta tíðarskeiðið 1/7- 30/6. Tað merkir, at tað ikki er sama tíðarskeið fyri allar rakstrarroknskapirnar, ið talan er um. Men vanligi hevur tað ikki so stóran týðning, tí tað eru ikki tær stóru broytingarnar, ið henda í hesum partinum av føroyska vinnulívinum, sigur Jógván Amonsson í innleiðingini.

Verður hugt at samlaðu roknskapunum fyri árinum 2009-2012/13 sæst, at árið 2011 royndist burtur úr illa. Bæði Slátturjörð - stráfóðurstuðul og Maskinur og amboð vóru væl dýrari enn hini árinum, og raksturinn gav eitt greitt hall í mun til avlop hini árinum.

Ársúrslitini hesi árinum eru 156.000, 50.000, -30.000 og 80.000 krónur.

Greiningin vísir eisini ein greiðan vøkstur í inntøkunum frá seyði og øðrum sum fara frá um 63.000 krónum í 2009 og 2010 um 75.000 í 2011 upp í 96.000 krónur í 2012.

Gomul fjós

Tað er sjálvandi ymiskt frá bónda til bónda hvat kemur burtur úr, men tað er heilt greitt, at tað gerst dýrari og dýrari at framleiða ein litur av mjólk, frá 4,39 í 2009 upp í 5,27 í 2012.

Tað er serliga framleiðslukostnaðurin, ið gongur upp eftir, frá 2,28 í 2009, javnt hækkaði upp í 3,00 krónur í 2012.

Samstundis minkar bæði brutto- og nettoúrslitið. Í brutto fingi bøndirnir í 2009 2,58 krónur fyri liturin, niður í 2,30 í 2010 og heilt niður í 1,80 í 2011, áðrenn tað kvinkaði upp í 2,03 krónur í 2012.

Hinir kostnaðirnir hava hildið seg á einari leið soleiðis, at rakstrarúrslitið fyri mjólkina liggur á 0,37 krónum í 2009, niður á 10 oyru í 2010, heilt niður á minus 31 oyru í 2011, meðan tað kvinkaði upp á eitt oyra í 2012.

Útreiðslurnar til fjósini eru eisini alsamt vaksandi, tí meðan tað kostaði 0,43 krónur pr. litur mjólk at halda fjósið, var tann kostnaðurin komin upp á 0,67 krónur pr.

litur í 2012.

Tað kemst ivaleyst av, at fjósini gerast eldri og krevja tí fleiri og fleiri ábøtur. Fleiri fjós vórðu bygd í 1970'unum og í 1980'unum. Eisini eru fleiri eldri enn tað.

Sjálvt hjá tí besta av teimum 10 mjólkargørðunum er rakstrarúrslitið lækkað við knøppum 60% í hesum tíðarskeiði.

Keypt fóður

Tann størsta kostnaðarhækkingin pr. litur mjólk er kostnaðurin á keyptum fóðri. Bøndur keypa vanligi A-blanding, ískoytisfóður og nakað av stráfóðri. Sum tøluni vísa, so hava hesir 10 bøndurnir tilsamans keypt munandi meiri stráfóður seinastu árinum, enn teir hava gjørt áður.

Tað sæst, at nøgdin á

keyptum kraftfóðri liggur rættiliga stóðugt millum 1.820 og 2.020 tons, meðan nøgdin á keyptum stráfóðri nærur er trifaldad frá 2009 til 2012, nevniliga úr 263 tons um upp í 666 tons. Í sambandi við stráfóðurstuðulin máta starvsfólk á Búnaðarstovuni nøgdarnar hjá hvørjum einstøkum bónda. Í hesum umfari hava vit ikki kannað nærri, hvussu nógv tað kostar einstaka bóndanum at fáa hesar nøgdir til vega.

Men tað er onki at ivast í, at um haldgott grundarlag skal vera fyri at gera neyvar fóðurkostnaðarætlanir skal

Keypt fóður pr.litur pr. garð - bert fyri mjólkina (ikki seyður o.a.)

	2009 2009/2010	2010 2010/2011	2011 2011/2012	2012 2012/2013
Keypt kraftfóður í kr.	5.000.106	5.365.711	6.140.313	5.897.820
Keypt kraftfóður í kg.	1.821.252	1.883.390	2.017.516	1.865.196
Keypt stráfóðurnýtsla í kr.	714.206	1.110.234	1.482.713	1.977.050
Keypt stráfóðurnýtsla í kg.	262.775	422.012	559.406	666.023
Keypt fóður í kr. tilsamans	5.714.312	6.475.945	7.623.025	7.874.870
Keypt fóður í kg. tilsamans	2.084.027	2.305.402	2.576.922	2.531.219

Í meðal pr. garð - bert fyri mjólkina (ikki seyður o.a.)

	2009 2009/2010	2010 2010/2011	2011 2011/2012	2012 2012/2013
Inntøkur, mjólkarframleiðsla	1.845.662	1.897.806	1.991.878	1.974.700
Inntøkur, neytahald	69.716	40.582	66.510	67.596
Inntøkur tilsamans	1.915.378	1.938.388	2.058.388	2.042.295
Rakstrarkostnaður				
Fóðurkostnaður, mjólkarframleiðsla	-626.650	-678.614	-809.650	-837.420
Útreiðslur, neytahald	-12.084	-10.428	-9.563	-18.309
Viðseting, heilivágur og røkt	-59.302	-55.288	-59.363	-66.876
Mjólkarskipan	-37.786	-31.179	-52.321	-36.977
Fjós	-119.142	-156.938	-170.439	-186.943
Slátturjörð - stráfóðurstuðul	-113.818	-120.363	-130.816	-80.422
Maskinur og amboð	-160.338	-150.479	-193.745	-166.627
Fyrisingarkostnaður	-78.239	-87.616	-92.300	-80.246
Rakstrarkostnaður tilsamans	-1.207.360	-1.290.905	-1.518.197	-1.473.820
Bruttoúrslit - mjólk	708.018	647.483	540.191	568.475
Festileiga	-42.440	-44.026	-63.184	-66.339
Avskrivningar	-147.645	-151.465	-162.372	-186.756
Figgjarkostnaður	-227.298	-236.077	-190.123	-108.246
Lønir og starvsfólkakostnaður	-189.236	-188.429	-218.644	-205.731
Rakstrarúrslit frá mjólkini	101.399	27.485	-94.132	1.403
Seyður, netto og aðrar inntøkur	63.860	62.019	74.996	95.914
Úrslit áðrenn skatt	165.258	89.504	-19.137	97.317
Skattur	-9.463	-39.914	-11.377	-17.240
Ársúrslit	155.796	49.590	-30.514	80.077

ikki bara nøgdin á fóðrinum gerast upp, men eisini dygdin í fóðrinum, ið neytini skulu eta, og samanhald kostnaðin og dygdina við innflutta stráfóðri.

Tað er avgerandi neyðugt, at meiri gras verður fingið til

vega á sjálvum bóndagørðunum. Tað merkir, at verandi mjólkarbøndur mugu velja meiri, so ikki verður neyðugt at keypa so nógv innflutt stráfóður.